

Zpráva Akreditační komise o hodnocení
habilitačních řízení a řízení ke jmenování profesorem
na Mendelově univerzitě v Brně
září 2015

Úvod

Akreditační komise (dále jen AK) rozhodla na svém zasedání č. 2/2015 ve dnech 13. – 15. dubna 2015, že bude v souladu s § 84 odst. 1 písm. a) zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), provedeno hodnocení habilitačních řízení a řízení ke jmenování profesorem na Mendelově univerzitě v Brně (dále jen MENDELU). Pro tuto činnost jmenovala AK účelovou pracovní skupinu (dále jen ÚPS) ve složení: Jaroslav Petr – předseda, Jana Geršlová, Jan Roda, Romana Provazníková (Fakulta ekonomicko-správní Univerzity Pardubice), Antonín Stratil (Ústav živočišné fyziologie a genetiky AV ČR, v.v.i.)

AK vycházela při hodnocení z následujících podkladů:

- sebehodnotící zpráva MENDELU zpracovaná ve struktuře na základě požadavků AK,
- podklady k jednotlivým habilitačním řízením a řízením ke jmenování profesorem poskytnuté MENDELU na základě požadavků AK,
- Rozhodnutí rektora č. 9/2013,
- zápisy z jednání vědecké rady MENDELU a vědeckých rad jejích fakult,
- zápisy z jednání kolegia rektora MENDELU a kolegií děkanů jejích fakult,
- poznatky získané návštěvou na MENDELU dne 20. srpna 2015,
- informace přístupné nebo pro činnost účelové pracovní skupiny zpřístupněné na webových stránkách MENDELU.

Návštěva účelové pracovní skupiny na MENDELU se uskutečnila dne 20. srpna 2015 ve složení Jaroslav Petr – předseda, Jana Geršlová, Jan Roda, Romana Provazníková, Antonín Stratil a tajemník AK Jiří Smrčka. Součástí návštěvy byla diskuse se zástupci vedení vysoké školy a jejích fakult a nahlédnutí do podkladů k jednotlivým habilitačním řízením a řízením

ke jmenování profesorem, zápisů z jednání vědecké rady MENDELU a jejích fakult a zápisů z jednání kolegia rektora a kolegií děkanů.

AK konstatuje, že MENDELU vytvořila dobré pracovní podmínky pro její práci a poskytla profesionální součinnost.

Zpracování sebehodnotící zprávy a nastavení kritérií pro habilitační řízení a řízení ke jmenování profesorem

MENDELU vypracovala na základě požadavku AK zprávu o mechanismech kontroly dodržování vnitřních předpisů týkajících se habilitačních řízení a řízení ke jmenování profesorem. Konkrétně AK požádala MENDELU, aby ve zprávě:

- A) Uvedla, jakými mechanismy je zajišťováno naplňování vnitřních předpisů rektora a fakult (jsou-li), kterými se řídí habilitační řízení a řízení ke jmenování profesorem a zhodnotila silné a slabé stránky uplatňování těchto mechanismů kontroly.
- B) Analyzovala jevy, které v souvislosti s ukončenými řízeními považuje za problematické (včetně možnosti či nebezpečí případného tzv. „samogenerování“ profesorů a docentů), a uvedla, jakými způsoby se s těmito jevy vypořádává.

Zpráva MENDELU je pouze souhrnem vyjádření jednotlivých fakult. Vyjádření univerzity jako celku ve zprávě uvedeno není. Z vyjádření jednotlivých fakult vyplývá, že přístup k hodnocení uchazečů o titul docent a profesor je na těchto fakultách do určité míry odlišný, i když jsou všechny fakulty při habilitačních řízeních a řízeních ke jmenování profesorem vázány kromě obecně platných relevantních právních norem i Rozhodnutím rektora č. 9/2013 vydaným 10. dubna 2013 (dále jen Rozhodnutí rektora). V něm jsou určeny konkrétní požadavky na uchazeče o titul docent a uchazeče o titul profesor jednotně pro celou MENDELU.

Pro posouzení úrovně vědecké, vývojové, umělecké a další tvůrčí činnosti a pro posouzení pedagogické aktivity je vypracován bodový systém stanovený v Rozhodnutí rektora. Body získané za vědeckou, vývojovou, uměleckou a další tvůrčí činnost jsou rozděleny do dvou kategorií, přičemž důraz je kladen na výstupy, které lze objektivně scientometricky hodnotit (vědecké publikace, monografie, citace apod.), ale též údaje, které nelze zcela jednoznačně doložit. V hodnocení pedagogické aktivity se klade velký důraz na výuku v zahraničí, popř. na výuku v ČR v cizím jazyce, garance předmětů, školení doktorandů, autorství učebnic a skript. Vlastní vysokoškolská výuka uchazečů je nedocněna.

Počet bodů jako ukazatel kvality uchazeče je zcela jednoznačně stanoven s tím, že nesplnění jednoho z bodových kritérií nelze nahradit vyšším počtem bodů získaným v jiném kritériu. Tak je zajišťována vyváženost mezi kvalitou ve vědecké, vývojové, umělecké a další tvůrčí činnosti a v pedagogických aktivitách.

Pro zahájení habilitačního řízení se vyžaduje v části A (Vědecko-výzkumná, vývojová, umělecká a další tvůrčí činnost) nejméně 160 bodů (z toho nejméně 100 bodů za položky 1-17) a v části B (Pedagogická činnost) 80 bodů. K zahájení řízení ke jmenování profesorem se vyžaduje v části A nejméně 320 bodů (z toho nejméně 200 bodů za položky 1-17) a v části B 160 bodů. V případě, že se hodnotí kolektivní díla, je počet bodů redukován podle daného klíče. V Rozhodnutí rektora není výslovný požadavek na strukturu výsledků, v jaké musí být tohoto minimálního počtu bodů dosaženo. Není tu tedy např. výslovně uvedena povinnost mít publikaci v časopise s IF.

Dále jsou pro uchazeče o jmenování docentem stanoveny závazné požadavky 5 let pedagogického působení na univerzitě, které není omezováno velikostí úvazku, vedení nejméně 5 úspěšně dokončených diplomových prací s tím, že u některých oborů s nízkým počtem studentů může být tento počet nižší. Bez konkrétního upřesnění jsou dále požadovány excelentní výsledky ve výzkumu či umělecké činnosti, citační ohlasy a mezinárodní aktivity.

Pro uchazeče o jmenování profesorem jsou dále stanoveny závazné požadavky 5 let pedagogického působení na univerzitě, které není omezováno velikostí úvazku, vedení nejméně 10 úspěšně dokončených diplomových prací a nejméně 2 úspěšných doktorandů v pozici školitel nebo školitel specialista s tím, že u některých oborů s nízkým počtem studentů může být tento počet nižší. Bez konkrétního upřesnění jsou dále požadovány garance předmětu, řešení externího vědecko-výzkumného projektu, excelentní výsledky ve výzkumu či umělecké činnosti, citační ohlasy a mezinárodní aktivity.

V sebehodnotící zprávě se v bodu A) fakulty odvolávají na Rozhodnutí rektora, které stanovuje objektivní kritéria pro zahájení habilitačního řízení a řízení ke jmenování profesorem. Vlastní předpisy jednotlivé fakulty nemají. Přístup k Rozhodnutí rektora se na jednotlivých fakultách liší. Lesnická a dřevařská fakulta (LDF) považuje kritéria daná Rozhodnutím rektora za nejednoznačně formulovaná, postrádá další směrnice pro habilitační a jmenovací řízení, která si ale v rámci vlastních kompetencí může doplnit. Dále se LDF odvolává na blíže neupřesněné „zaběhnuté zvyklosti na fakultě“. Další fakulty jsou ale toho názoru, že Rozhodnutí rektora vytváří pro habilitační řízení a řízení ke jmenování profesorem

jednoznačně definované podmínky. Požadovaná analýza silných a slabých stránek uplatňování mechanismů kontroly, tak jak ji provedly jednotlivé fakulty, buď schází, nebo je nedostatečná.

V bodu B) fakulty situaci vesměs neanalyzují. To je zarážející především u LDF, kde došlo v konkrétních případech k nenaplnění kritérií Rozhodnutí rektora pro habilitační řízení a řízení bylo přesto zahájeno. LDF se v části A) svého vyjádření odvolává na dodržování Rozhodnutí rektora a na mechanismus několikastupňové kontroly, ale v části B) konstatuje, že Rozhodnutí rektora umožňuje různé výklady a nedefinuje přesné požadavky na žadatele. Zároveň se odvolává na „zaběhnuté zvyklosti na fakultě“. LDF konstatuje, že dojde pravděpodobně ke zvýšení počtu neúspěšných řízení, protože budou zahajována řízení, která budou s ohledem na některá z kritérií Rozhodnutí rektora problematická. LDF nenavrhuje opatření, kterými by mohla sama přispět ke zvýšení kvality zahajovaných řízení tak, aby jejich úspěšnost neklesala.

Vyjádření Zahradnické fakulty (ZF) a Provozně ekonomické fakulty (PEF) ukazuje na větší míru kritické analýzy. Tyto fakulty kladou důraz na rozhodující roli externích členů komisí pro habilitační řízení a řízení ke jmenování profesorem i externích členů vědeckých rad fakulty. PEF se zabývá problémem nízké náročnosti některých oponentů habilitačních prací. Ten je zřejmě aktuální i na jiných fakultách, které se ale o tomto problému ve svých stanoviscích nezmiňují. ZF se zabývá pro ni specifickým problémem objektivního srovnání oborů s uměleckým zaměřením s obory, jejichž výstupy lze snáze měřit standardními scientometrickými ukazateli.

Jak bylo potvrzeno i při diskusi na místě, je kvalita uchazečů o jmenování docentem a profesorem na MENDELU kontrolována na několika úrovních. První stupeň kontroly probíhá na fakultě, kde žádost uchazeče o zahájení řízení posuzuje kolegium děkana. Děkan pak po kladném stanovisku svého kolegia postupuje materiály s vyjádřením fakulty kolegiu rektora. Kolegium rektora bere zprávu o zahájení řízení na vědomí a vyjadřuje se k němu především v těch případech, kdy shledá v žádosti a příslušných materiálech nejasnosti nebo nedostatky. Pro dané řízení je pak vědeckou radou fakulty jmenována pětičlenná habilitační komise zahrnující externí odborníky, kteří posuzují kvalitu uchazeče, a v případě habilitačního řízení habilitační komise jmenuje 3 oponenty habilitační práce. Následně probíhá obhajoba habilitační práce před vědeckou radou příslušné fakulty. V řízení ke jmenování profesorem prochází uchazeč hodnocením vědeckou radou fakulty a v případě

kladného výsledku pak i vědeckou radou univerzity. Posledním bodem kontroly na půdě univerzity je stvrzení úspěchu uchazeče v řízení rektorem univerzity.

Z uvedeného je zřejmé, že na MENDELU je stanoven objektivní, transparentní a několikastupňový systém kontroly kvality uchazečů o titul docent nebo profesor. Zároveň ale z materiálů předložených vysokou školou AK vyplývá, že tento systém na některých úrovních nefunguje vždy tak, jak by bylo žádoucí. Nedodržení Rozhodnutí rektora bylo zjištěno u habilitačních řízení Ing. Vlastimila Valy, CSc., Dr. Ing. Jaroslava Mráčka a Ing. Romana Gebauera, Ph.D., na LDF MENDELU.

Průběh jednotlivých řízení

Habilitační řízení Ing. Vlastimila Valy, CSc., na LDF MENDELU

V předložených dokumentech jsou dvě bodová hodnocení redukováná podle počtu autorů, z nichž jedno je uvedeno jako „doplněné“. V prvním případě je v části A (redukováné podle počtu autorů, jak požaduje Rozhodnutí rektora) vykázáno 71,66 bodů, z toho za položky 1-17 je vykázáno 57,33 bodů. Za část B je vykázáno 248 bodů. V doplněném hodnocení je v části A vykázáno redukováně podle počtu autorů 87,52 bodů, z toho v položce 1-17 je vykázáno 68,4 bodu. V části B je opět vykázáno 248 bodů.

Není jasné, zda se první hodnocení týká např. termínu podání žádosti o zahájení řízení a druhé např. termínu obhajoby habilitační práce. Rozhodnutí rektora ale jasně uvádí, že limity v počtu bodů je třeba splnit při zahájení habilitačního řízení. Ani v jednom případě, tedy ani v doplněném hodnocení, není naplněn minimální počet bodů redukováný podle počtu autorů v části A tak, jak je požadováno pro zahájení habilitačního řízení (160 bodů celkem a 100 za položky 1-17). Vysoce je překročen požadovaný počet bodů vykázaný v položce B, kde je dokonce překročen limit pro zahájení řízení ke jmenování profesorem. V Rozhodnutí rektora však není výslovně uvedeno, že by výsledky vykázané v části B mohly nahradit nesplnění požadavků v části A.

V části B vykázal Ing. Vala, CSc., největší část bodů – celkem 165 – v položce 3) Garance předmětů, které vyučoval v posledních 5 letech. Uvádí, že garantoval výuku celkem 11 předmětů. Ve stanovisku hodnotící komise se však v části c) věnované pedagogické způsobilosti uchazeče výslovně uvádí, že Ing. Vala, CSc., vyučuje předměty:

- 1) Ekonomika lesního hospodářství
- 2) Lesnická ekonomika
- 3) Lesnická politika

- 4) Management
- 5) Ekonomika podnikání
- 6) Ekonomická efektivnost lesního hospodářství

Je velmi neobvyklé, aby garant předmětu tento předmět neučil, a není jasné, jak by v tomto případě svou garanci uplatňoval. Z materiálů pro habilitační řízení vyplývá, že Ing. Vala, CSc., vykazoval jako jím garantované předměty i ty, kde jen „vedl administrativu“. Faktem je, že i kdyby v této položce nezískal žádné body, vykazoval by celkem v položce B 83 bodů a minimální požadavek 80 bodů by splnil.

Ing. Vala, CSc., nesplnil další požadavky pro zahájení habilitačního řízení. Nesplnil kritérium pro citační ohlas podle Scopus nebo WoS. V Rozhodnutí rektora není uvedena minimální hodnota citačního ohlasu (např. H index, počet citací, počet citací bez autocitací apod.). Ing. Vala, CSc., však nemá žádné citace. V „Rekapitulaci naplnění kritérií pro posuzování vědecké kvalifikace žadatelem o zahájení habilitačního řízení“ vypracované proděkanem LDF MENDELU se konstatuje, že Ing. Vala, CSc., má ohlasy z praxe. Ty ale Rozhodnutí rektora neuvádí jako možnou náhradu za citační ohlas podle Scopus či WoS. Ing. Vala, CSc., nesplňuje ani závazné kritérium „Mezinárodní aktivity“, protože neuvádí žádnou z aktivit vyjmenovaných v Rozhodnutí rektora, tj. vyžádané přednášky, zahraniční stáže, řešení mezinárodních projektů nebo společné publikace se zahraničními kolegy.

Lze tedy jednoznačně konstatovat, že habilitační řízení Ing. Valy, CSc., bylo zahájeno v rozporu s platným Rozhodnutím rektora, a to z těchto důvodů:

- 1) Ing. Vala, CSc., nesplnil závazná minimální kritéria pro zahájení habilitačního řízení v části A, kde vykázal nejvýše 54,7 % potřebných bodů (v případě doplněného hodnocení). Pokud se bere v úvahu první hodnocení, pak je naplnění bodů v části A pouze 44,8 %.
- 2) Ing. Vala, CSc., nesplnil závazná minimální kritéria ani v položkách 1 až 17 v části A, kde vykázal nejvýše 67,4 % potřebných bodů (podle doplněného hodnocení), resp. 57,33 % bodů (podle prvního hodnocení).
- 3) Počtem bodů vykázaných v části B sice Ing. Vala, CSc., překročil minimální požadavek, ale především v kritériu „Garant předmětu“ mu byl uznán vyšší počet bodů, než kolik by odpovídalo jeho reálným aktivitám při garantování předmětů.
- 4) Ing. Vala, CSc., nesplnil kritérium „Citační ohlas“.
- 5) Ing. Vala, CSc., nesplnil kritérium „Mezinárodní aktivity“.

V rozporu s Rozhodnutím rektora byl návrh na zahájení habilitačního řízení Ing. Valy, CSc., proděkanem LDF doporučen k dalšímu projednávání. Kolegium rektora shledalo u žádosti Ing. Valy, CSc., nesplnění kritérií stanovených Rozhodnutím rektora.

Stanovisko habilitační komise bylo „v zásadě kladné“ a tak bylo prezentováno vědecké radě LDF. Vědecká rada LDF se navzdory nesplnění kritérií vyjádřila k habilitačnímu řízení Ing. Valy, CSc., kladně a děkan postoupil výsledek jednání vědecké rady rektorovi. Protože rektor s návrhem nesouhlasil, předložil jej na zasedání vědecké rady MENDELU, kde bylo konstatováno, že Ing. Vala, CSc., nesplnil kritéria daná Rozhodnutím rektora pro habilitační řízení a vědecká rada hlasováním neodsouhlasila jeho jmenování docentem.

Lze konstatovat, že při habilitačním řízení Ing. Valy, CSc., nebyla průkazně naplněna objektivně měřitelná, závazná kritéria pro habilitační řízení podle Rozhodnutí rektora. Navzdory této skutečnosti prošlo řízení všemi stupni kontroly na úrovni fakulty. Svou úlohu splnily v tomto případě jen kontrolní mechanismy na úrovni univerzity – kolegium rektora a rektor s vědeckou radou univerzity. Habilitační řízení Ing. Valy, CSc., tak bylo zastaveno až na posledním možném stupni této kontroly. Svou kontrolní úlohu kladným stanoviskem v rozporu s kritérii Rozhodnutí rektora nesplnili proděkan pro vědu a výzkum, kolegium děkana LDF, habilitační komise ani vědecká rada LDF.

Habilitační řízení Dr. Ing. Jaroslava Mráčka na LDF MENDELU

Při podání žádosti o zahájení habilitačního řízení vykázal Dr. Ing. Mráček vedení jedné úspěšně obhájené diplomové práce a nesplnil tak závazné kritérium Rozhodnutí rektora, které vyžaduje vedení 5 úspěšně obhájených diplomových prací. Přesto děkan LDF postoupil žádost k projednání kolegiem rektora se stanoviskem fakulty, podle kterého „navrhovaný pracovník splňuje veškeré podmínky vyplývající ze zákona č. 111/98 Sb. o vysokých školách, z rozhodnutí rektora 9/2013 a směrnice rektora č. 10/2007.“ Kolegium rektora shledalo, že podmínky Rozhodnutí rektora splněny nejsou v části hodnotící pedagogickou kvalifikaci uchazeče. Následně nebylo vlastní habilitační řízení Dr. Ing. Mráčka z rozhodnutí děkana LDF zahájeno.

Při habilitačním řízení Dr. Ing. Mráčka selhala kontrola kvality uchazeče na úrovni fakulty. Vedení LDF zaujalo kladné stanovisko k žádosti, která nesplňovala závazné kritérium podle Rozhodnutí rektora. Vedení fakulty ve svém kladném stanovisku neuvádí, že by v případě oboru Fytologie lesa šlo o malý obor s malým počtem studentů, kde lze nároky na

počet vedení úspěšných diplomantů snížit. Ani fytoogie lesa, ani rostlinná genetika, která je specializací Dr. Ing. Mráčka, nepatří k oborům, kde by byl malý počet studentů. Svou roli splnila kontrola kolegiem rektora, které na pochybení fakulty poukázalo a umožnilo tak nápravu.

Habilitační řízení Ing. Romana Gebauera, Ph.D., na LFD MENDELU

Při podání žádosti o zahájení habilitačního řízení vykázal Ing. Gebauer, Ph.D., vedení tří úspěšně obhájených diplomových prací a nesplnil tak závazné kritérium Rozhodnutí rektora, podle kterého je třeba vedení 5 úspěšně obhájených diplomových prací. Přesto děkan LDF postoupil žádost k projednání kolegiem rektora se stanoviskem fakulty. K termínu projednání habilitačního řízení před vědeckou radou LDF už měl Ing. Gebauer, Ph.D., toto kritérium splněno. Habilitační řízení však bylo zahájeno v rozporu s podmínkami stanovenými Rozhodnutím rektora. Při habilitačním řízení Ing. Gebauera, Ph.D., selhala kontrola kvality uchazeče na úrovni fakulty.

Habilitační řízení Ing. Petra Škarpy, Ph.D., na Agronomické fakultě (AF) MENDELU

V případě habilitačního řízení Ing. Škarpy, Ph.D., z podkladů jednoznačně nevyplývalo, nakolik byla splněna kritéria stanovená Rozhodnutím rektora pro pedagogickou kvalifikaci. Rozhodnutí rektora jasně stanoví jako minimum vedení 5 ukončených diplomových prací. Ing. Škarpa, Ph.D., ale vykázal vedení pouze tří diplomových prací. K tomu však vykázal úspěšné vedení jedné doktorské disertace, konkrétně šlo o disertaci Ing. Marie Bjelkové. Tím také bylo odůvodněno kladné stanovisko kolegia děkana k zahájení řízení. Kolegium rektora na nedostatek upozornilo. Habilitační komise a vědecká rada AF se ve svých konečných verdiktech přiklonily ke stanovisku kolegia děkana a rozhodly, že úspěšným vedením doktorské disertace Ing. Bjelkové Ing. Škarpa, Ph.D., splnil kritéria pedagogické kvalifikace.

Ve stanovisku habilitační komise se konstatuje, že Ing. Škarpa, Ph.D., se stal školitelem v průběhu doktorského studia Ing. Bjelkové, ale neuvádí se kdy. V samotné disertační práci Ing. Bjelkové je jako školitel uveden prof. Ing. Jaroslav Hlušek, CSc., dr.h.c. V poděkování je uveden Ing. Škarpa, Ph.D., a je oceněna jeho pomoc při vypracování disertace.

K termínu obhajoby v roce 2011 měla Ing. Bjelková publikovánu společně se školitelem prof. Hluškem jednu publikaci (P. Škarpa, L. Pospislova, M. Bjelkova, K. Fiala,

J. Hlušek: Effect of Organic Matter and pH on the Mobility of Some Heavy Metals in Soils of Permanent Grasslands in the Foothills of the Hruby Jeseník Mts. *Ecological Chemistry and Engineering. A* , 2011, Vol. 18, Nr. 9-10, 1347-1354.) U této publikace je jako první autor uveden Ing. Škarpa, Ph.D. Publikace se ale tematicky neváže k disertaci Ing. Bjelkové, která byla vypracována na téma „Využití přadných rostlin ve fytořemediaci“ a řeší problematiku příjmu iontů těžkých kovů rostlinami lnu a konopí. Data z této publikace nejsou součástí disertace. K tématu disertace se přímo váže jiná publikace Ing. Bjelkové (M. Bjelkova, M. Vetrovcova, M. Griga, P. Škarpa: Effect of sewage sludge in soil on Cd, Pb and Zn accumulation in *Linum usitatissimum* L. *Proceedings of ECOpole 2011*, Vol. 5, No. 1, 21—27), kde ale není školitel prof. Hlušek jako spoluautor uveden. Ing. Škarpa, Ph.D. jako spoluautor uveden je.

AK ověřila, že Ing. Škarpa, Ph.D., působil jako školitel specialista. Podle Rozhodnutí rektora náleží školiteli specialistovi za vedení úspěšného studenta doktorského studijního programu stejné bodové ohodnocení jako školiteli. Ing. Škarpovi, Ph.D., bylo proto započítáno 15 bodů pro hodnocení jeho pedagogické kvalifikace v souladu s Rozhodnutím rektora. Rozhodnutí rektora neuvádí možnost náhrady bodů za vedení diplomových prací body získanými splněním jiného kritéria. Podle mínění AK má kritérium počtu vedených úspěšně obhájených diplomových prací garantovat schopnost uchazeče vychovávat studenty. Je proto namístě, aby splnění tohoto kritéria bylo povinné a nebylo možné je nahradit splněním jiných kritérií, např. přednáškami v zahraničí nebo autorstvím skript. Úspěšným vedením studenta doktorského studijního programu jsou však schopnosti vychovávat studenty prokázány mnohem výrazněji než vedením diplomantů, protože dokazují schopnost výchovy nových vědeckých pracovníků, včetně publikace výsledků původního výzkumu ve vědeckém časopisu. To, že úlohu školitele specialisty neplnil Ing. Škarpa, Ph.D., jen formálně, dokládá společná publikace doktorandky a školitele specialisty na téma, které bylo předmětem disertace.

V případě habilitačního řízení Ing. Škarpy, Ph.D., tak nebyla naplněna litera Rozhodnutí rektora, ale kladné rozhodnutí habilitační komise a vědecké rady fakulty bylo vedeno v duchu Rozhodnutí rektora a tato kladná rozhodnutí neměla podle názoru AK za následek, že by byl schválen uchazeč, který dostatečně neprokázal schopnost vychovávat studenty a nové vědecké pracovníky.

Závěry

AK konstatuje, že na úrovni univerzity probíhá kontrola kvality uchazečů o titul docent nebo profesor adekvátním způsobem. Také na úrovni fakult neshledala AK v kontrole habilitačních a profesorských řízení pochybení. Výjimkou je LDF, kde kontrola kvality uchazečů opakovaně selhává. Nedostatky přetrvávají i po obměně vedení fakulty. Není nadále možné, aby účinnou kontrolu na úrovni fakulty nahrazovala kontrola na úrovni univerzity, konkrétně kolegium rektora, přičemž se v minulosti stalo, že LDF upozornění na nesplnění kritérií pro zahájení habilitačního řízení ve svém dalším postupu nezohlednila.

Na základě hodnocení materiálů poskytnutých MENDELU a na základě hodnocení provedeného na MENDELU dne 20. srpna 2015 lze konstatovat:

- 1) V případě habilitačního řízení Ing. Valy, CSc., na LDF MENDELU došlo opakovaně k porušení pravidel stanovených pro habilitační řízení na MENDELU. AK považuje za velmi závažné, že selhala kontrola kvality uchazeče na LDF na všech úrovních včetně habilitační komise a vědecké rady. Svou kontrolní roli splnilo kolegium rektora a rektor s vědeckou radou univerzity.
- 2) K dalšímu selhání kontroly kvality uchazečů o habilitační řízení na LDF došlo v případě habilitačních řízení Dr. Ing. Mráčka a Ing. Gebauera, Ph.D., když byla fakultou s kladným stanoviskem zahájena habilitační řízení bez toho, že by uchazeči splnili kritéria Rozhodnutí rektora v kritériích pedagogické kvalifikace. Tato selhání naznačují, že kontrola kvality uchazečů na LDF neplní adekvátně své funkce.
- 3) V případě habilitace Ing. Škarpy, Ph.D., došla AK k závěru, že po formální stránce nebylo naplněno kritérium počtu diplomantů, ale zároveň Ing. Škarpa, Ph.D., vedl jako školitel specialista úspěšně studenta doktorského studijního programu, čímž prokázal schopnost vychovávat studenty a nové vědecké pracovníky. Kladné stanovisko habilitační komise a vědecké rady tak nebylo podle AK v rozporu se smyslem kritérií Rozhodnutí rektora pro pedagogickou kvalifikaci.

Nedostatky v jednotlivých řízeních se váží na otázku celkového nastavení kritérií pro habilitační a jmenovací řízení na MENDELU. Vedení MENDELU vyjádřilo zájem habilitační a jmenovací řízení na univerzitě zkvalitnit. Konkrétní kroky připravované ke zkvalitnění habilitačních a jmenovacích řízení jsou v souladu s doporučeními AK formulovanými na základě provedeného hodnocení.

Doporučení pro vysokou školu

AK doporučuje upřesnit a upravit kritéria pro uchazeče o titul docent a profesor, a to zejména v těchto bodech.

- 1) Ujasnit pojem „garant předmětu“. Tento pojem legislativa upravující činnost vysokých škol nezná, ale je často používán ve smyslu, že garant je zodpovědný za kvalitu předmětu, který ani nemusí přednášet. Ohodnocení uchazeče o jmenování docentem nebo profesorem za garanci předmětu by mělo postihnout skutečně významnou pedagogickou činnost, jako je vytvoření koncepce výuky předmětu, rozvoj předmětu, jeho inovace a přednášky garantovaného předmětu. Zároveň by mělo upřesnění zabránit tomu, aby se mohly jako garance předmětu vykazovat ryze formální činnosti, jako je např. vedení administrativy spojené s výukou předmětu. Kritéria MENDELU výslovně neuvádějí požadavky na přednáškovou činnost uchazečů a její objem, což by pro docenty a profesory měla být na fakultě základní pedagogická činnost. Je žádoucí jasně definovat garanci předmětu, jejíž naplň je těžko představitelná bez vlastní přednáškové činnosti garanta. Bodové ohodnocení si zaslouží i vedení seminářů, cvičení i laboratorních praktik. Bylo by vhodné, aby pojem „garant předmětu“ byl používán pouze pro vnitřní potřebu vysoké školy.
- 2) Ujasnit úlohy školitele a školitele specialisty a jejich hodnocení při plnění kritérií pedagogické kvalifikace. Je jistě namístě ocenit přínos školitele specialisty, který může být velmi významný. Na druhé straně se zdá jako nesystémové, aby byla bodová dotace za úspěšné vedení jednoho studenta doktorského studijního programu stejná pro školitele, který školí doktoranda sám, a pro školitele, který školí doktoranda společně se školitelem specialistou. Je rovněž nesystémové, aby úspěšné dokončení studia jednoho doktoranda přinášelo vysoké bodové hodnocení i několika akademickým pracovníkům. Objem práce školitele a školitele specialisty se může velmi významně lišit a to by se mělo odrazit i v podílu na jejich bodovém hodnocení.
- 3) Stanovit, aby habilitační přednáška a obhajoba habilitační práce probíhaly na zasedání vědecké rady, která o výsledku habilitačního řízení rozhoduje. Podle § 72 odst. 9 zákona o vysokých školách se habilitační přednáška a obhajoba habilitační práce koná na veřejném zasedání vědecké rady. Po rozpravě, ve které musí být uchazeči dána možnost vyjádřit se k posudkům oponentů, obhajovat svoji habilitační práci a vyslovit se ke své dosavadní vědecké nebo umělecké a pedagogické činnosti, se vědecká rada

tajným hlasováním usnází na návrhu, zda má uchazeč být jmenován docentem. To znamená, že se předpokládá průběh celého řízení na jednom zasedání vědecké rady. Na AF je však habilitační přednáška přednášena v jiném termínu, než v jakém se koná zasedání vědecké rady. Např. u habilitačního řízení Ing. Škarpy, Ph.D., proběhla habilitační přednáška 9. 3. 2015 a vlastní habilitační řízení před vědeckou radou se konalo 30. 3. 2015. Je proto otázkou, kolik členů vědecké rady se s habilitační přednáškou přímo seznámilo.

- 4) Zvážit hodnocení zahraničních pobytů jako kritéria pedagogické kvalifikace. V některých případech získávají uchazeči většinu bodů pro pedagogickou kvalifikaci za pobyty v zahraničí, tedy za působení mimo svou domovskou vysokou školu. Je nesporné, že zahraniční pobyty přispívají k rozvoji osobnosti uchazeče o jmenování docentem nebo profesorem, a to jak v oblasti jeho vědeckého, tak i pedagogického působení. Na druhé straně by ale měli uchazeči o jmenování docentem nebo profesorem významně formovat výuku a výzkum či tvůrčí činnost na domovské vysoké škole, což je nutně spojeno s jejich fyzickou přítomností. Nabízí se proto např. možnost limitovat maximální počet bodů, které lze zahraničním pobytem získat tak, aby uchazeč vedle zahraničního pobytu musel vykázat i významný objem pedagogických a vědeckých aktivit na své domovské vysoké škole. Požadavek na aktivity na domovské vysoké škole by neměl být nahraditelný jinými aktivitami. Také přednášení v cizím jazyce je vysoce bodově hodnoceno, přičemž přednášky v českém jazyce jsou v hodnocení pedagogické aktivity opomenuty.
- 5) Diferencovat kritéria hodnotící vědeckou výkonnost uchazečů o jmenování docentem nebo profesorem. Především v oborech habilitačního a jmenovacího řízení, které se opírají o experimentální vědy, působí velmi nezvykle, když uchazeč o jmenování docentem nebo profesorem nemá jasně danou povinnost publikovat v časopisech s IF. Zavedení tohoto kritéria považuje AK za velmi důležité s ohledem na to, co je mezinárodně zažité a široce akceptované. To je samozřejmě problematické u oborů opírajících se o uměleckou činnost. Jako jedno z řešení se nabízí například možnost přidat k pravidlům obecně platným pro univerzitu ještě kritéria platná pro jednotlivé obory habilitačního a jmenovacího řízení. Ta by šla v odůvodněných případech nad rámec obecných kritérií univerzity a zohledňovala by specifika jednotlivých oborů.

Závěry k akreditacím

- 1) AK souhlasí s udělením akreditace oboru habilitačního řízení a řízení ke jmenování profesorem *Zahradní a krajinářská architektura* Zahradnické fakultě Mendelovy univerzity v Brně na 8 let.
- 2) AK souhlasí s udělením akreditace oboru habilitačního řízení *Zemědělská a potravinářská technika* a oborů habilitačního řízení a řízení ke jmenování profesorem *Morfologie a fyziologie zvířat, Obecná produkce rostlinná, Rybářství, Speciální produkce rostlinná, Technologie odpadů, Výživa a krmení hospodářských zvířat a Zpracování zemědělských produktů* Agronomické fakultě Mendelovy univerzity v Brně na 8 let.
- 3) AK souhlasí s udělením akreditace oboru řízení ke jmenování profesorem *Zemědělská a potravinářská technika* a oborů habilitačního řízení a řízení ke jmenování profesorem *Aplikovaná a krajinná ekologie a Rostlinolékařství* Agronomické fakultě Mendelovy univerzity v Brně na 4 roky.
- 4) AK souhlasí s udělením akreditace oborů habilitačního řízení a řízení ke jmenování profesorem *Ekonomika a management a Manažerská informatika* Provozně ekonomické fakultě Mendelovy univerzity v Brně na 8 let.
- 5) AK nesouhlasí s udělením akreditace oborů habilitačního řízení a řízení ke jmenování profesorem *Ekologie lesa, Fytologie lesa, Hospodářská úprava lesa, Lesnická technika a zpracování dřeva, Ochrana lesa a myslivost a Tvorba a ochrana krajiny* Lesnické a dřevařské fakultě Mendelovy univerzity v Brně.

Zdůvodnění: Skutečnosti zjištěné při hodnocení průběhu habilitačních řízení a jmenovacích řízení na Lesnické a dřevařské fakultě Mendelovy univerzity v Brně nevytvářejí předpoklady pro objektivní posouzení pedagogické a vědecké kvalifikace uchazečů o jmenování docentem nebo profesorem. Fakulta neskýtá záruku řádného provádění habilitačního řízení a řízení ke jmenování profesorem. Na úrovni fakulty opakovaně nedošlo k účinné kontrole splnění závazných kritérií pro uchazeče o jmenování docentem a není tak dostatečně zajištěna perspektiva kontroly odborné kvality uchazečů.